

Täysistunto

Tiistai 3.10.2023 klo 14.00—15.09

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Bulgarian, Kroatian, Latvian, Liettuan, Puolan, Romanian, Slovakian, Slovenian, Tshekin tasavallan, Unkarin ja Viron kanssa tehtyjen sijoitusten edistämistä ja suojaamista koskevien sopimusten ja niiden eräiden määräysten voimaansaattamisesta annettujen lakien kumoamisesta

Hallituksen esitys HE 18/2023 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ulkoasiainvaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen.

Ja nyt ministeri Tavio esittelee. — Olkaa hyvä.

Keskustelu

15.04 Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Ville Tavio (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Nyt on käsittelyssä hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eräiden maiden kanssa tehtyjen sijoitusten edistämistä ja suojaamista koskevien sopimusten ja niiden eräiden määräysten voimaansaattamisesta annettujen lakien kumoamisesta. Investointisuojausopimusten tarkoituksena on sijoitusten edistäminen ja tehtyjen sijoitusten suojaaminen.

Euroopan unionin tuomioistuin antoi 2018 niin sanotun Achmea-tuomion, jonka mukaan EU-jäsenvaltioiden kesken tehdyt kahdenväliset sijoitussuojausopimukset, tarkemmin ottaen niiden välityslausekkeet, ovat unionin oikeuden vastaisia. Tuomiossa oli kyse tilanteesta, jossa Alankomaiden ja Slovakian välillä sovellettavaan, ennen toisen sopimusvaltion unioniin liittymistä tehtyyn kahdenväliseen investointisuojausopimukseen sisältyvän välityslausekkeen katsottiin olevan Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen vastainen, kun otetaan huomioon, että välityslauseketta sovellettaisiin vasta unioniin liittymisen jälkeen. Tuomion seurauksena EU-jäsenvaltiot sitoutuivat irtisanomaan keskinäiset sijoitussuojausopimuksensa.

Suomella on ollut investointisuojausopimukset Bulgarian, Kroatian, Latvian, Liettuan, Puolan, Romanian, Slovakian, Slovenian, Tšekin tasavallan, Unkarin ja Viron kanssa. Suomi on irtisanonut kaikki edellä mainittujen EU-maiden kanssa voimassa olevat kahdenväliset sijoitussuojausopimuksensa. Sopimusten päättäminen on toteutettu kahdenvälisesti noottienvaihdolla kunkin sopimusosapuolen kanssa, ja ne ovat astuneet voimaan. Sopimukset sisältävät määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan. Sopimusten katso-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2023 vp

taan kuitenkin sisällöltään kuuluvan EU:n yksinomaiseen toimivaltaan. Tämän vuoksi valtioneuvosto päätti niiden irtisanomisten sopimisesta perustuslain 93 §:n 2 momentin perusteella.

Arvoisa puhemies! Eduskunnalle annetaan nyt esitys laiksi, jolla kumottaisiin päätettyjen sijoitussuojasopimusten voimaansaattamislait. Koska päättämissopimukset ovat jo kansainvälisesti voimassa, ei voimaansaattamislakien kumoamisella ole käytännön vaikutuksia. Esityksellä ei myöskään ole valtiontaloudellisia vaikutuksia. Kyse on kansallisesta muodollisuudesta.

Nyt annettavalla lailla kumoutuvat myös Romanian ja Slovakian osalta asetukset sijoitussuojasopimusten voimaansaattamisesta ja sopimusten lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain voimaantulosta. Muiden sopimusten osalta valtioneuvosto on jo aiemmin kumonnut vastaavat asetukset.

Sopimusosapuolten ollessa EU-jäsenvaltioita kyse on EU:n sisällä pitkälti EU:n perusvapauksien käyttämisestä. Näin ollen sijoituksia suojataan jatkossa EU-oikeuden kautta ja jäsenvaltioiden tulee varmistaa tuomioistuintensa antama unionin oikeuden mukainen tehokas oikeussuoja.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan keväällä 2024.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin ulkoasiainvaliokuntaan.